

ADVOKATFIRMAET
BERNGAARD

Muligheter og hindringer i lovverket
Avfallsforum Rogaland 24. november 2022- Camilla Grande

Tema

- Hvorfor gjenbruk?
- Hva vi snakker om når vi snakker om gjenbruk i byggebransjen?
- **Rettslige hindringer som også gir muligheter?**
 - Avfallsregler i forurensningsloven
 - Regulering av miljøgifter i produktkontrollen
 - Byggeteknisk regelverk for omsetning og bruk

Gjenbruk i byggebransjen – hvorfor?

EUs handlingsplan for sirkulærøkonomi fra 2020 er sentralt, **bygg- og anleggssektoren** er en prioritert verdikjede.

EUs kommende byggstrategi skal bidra til mer effektiv bruk av materialer og redusert klimapåvirkning fra bygg og anlegg, og vil sammen med revidering av EUs forordning om byggevarer, krav om bruk av sekundær råvare, nye materialgjenvinningsmål mv. fremme mer sirkulære bygg.

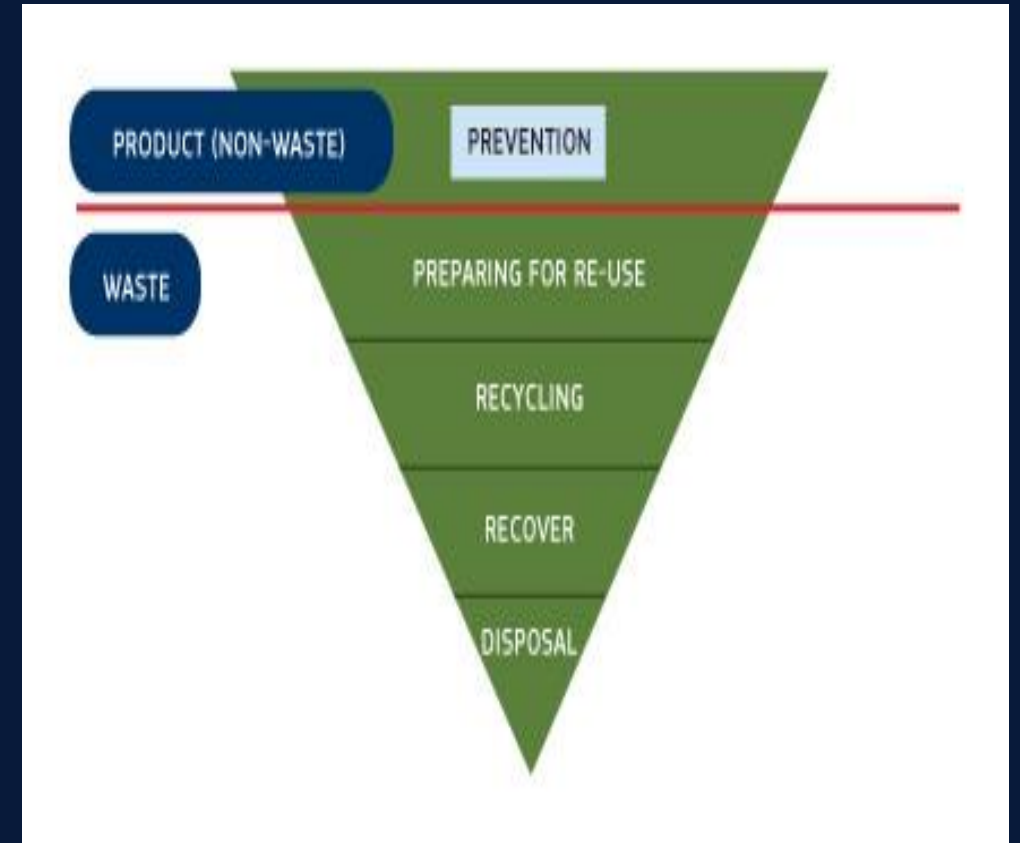
Har resultert i forslag til ny byggevareforordning, forslag til nytt bygningsdirektiv, mm
<https://www.berngaard.no/aktuelt/forslag-til-nytt-bygningsenergidirektiv-kan-det-bli-tvungen-rehabilitering-av-bygninger-i-norge>

Mål om avfallsreduksjon og mål om høyere andel materialgjenvinning i EUs rammedirektiv for avfall.

EU jobber for å sikre et velfungerende marked for sekundære råvarer. En mulighet?

Hva er gjenbruk?

- Gjenbruk=ombruk=avfallsreduksjon
- Ombruk: når man bruker byggevaren om igjen til det opprinnelige formål.
- Om det er ombruk eller forberedelse til ombruk er av betydning etter EUs rammedirektiv om avfall.

- **«forebygging»** tiltak som er truffet **før** et stoff, materiale eller produkt blir avfall, og som reduserer
 - a mengden av avfall, herunder ombruk av produkter eller forlengelse av produkters levetid
 - B skadelig virkninger av det produserte avfallet på miljøet og menneskers helse, eller
 - C innholdet av skadelige stoffer i materialer og produkter
- **«ombruk»** enhver metode der produkter eller bestanddeler som **ikke anses som avfall**, blir benyttet om igjen til samme formål som de opprinnelig ble produsert til
- **«forberedelse til ombruk»** gjenvinningstiltak som kontroll, rengjøring eller reparasjon, der produkter eller bestanddeler av produkter som er blitt til avfall, blir forberedt slik at de kan brukes om igjen uten annen forbehandling

Rettslige hindringer eller muligheter?

- Finnes ingen lov om ombruk av byggevarer
- Eksisterende regelverk er i utgangspunktet ikke innrettet mot ombruk og er ikke et godt verktøy.
- Regelverket er derfor og fragmentarisk – hvordan vet man hva som gjelder?
- Helt grunnleggende å sette seg inn i byggevarens egenskaper for å vite hvilket regelverk som gjelder.

Avfallsregelverket i forurensningsloven

Regler om når noe avfall, regler om hvordan avfall skal disponeres i forurensningsloven og regler om når noe opphører å være avfall.

§ 27 – avfallsdefinisjonen

§ 32 – håndtering av næringsavfall

Ombruk – vi er utenfor avfallsrammedirektivet og § 32.

Forberedelse til ombruk og resirkulering eller gjenvinning er – avfallsbehandling!

Når er egentlig dette så viktig?

- § 32 «gjenvinning»

Håndtering av næringsavfall § 32:

Den som produserer næringsavfall, skal sørge for at avfallet blir brakt til lovlig avfallsanlegg eller gjennomgår gjenvinning, slik at det enten opphører å være avfall eller på annen måte kommer til nytte ved å erstatte materialer som ellers ville blitt brukt.

Avfallsdefinisjonen i § 27:

Med avfall menes løse regjenstander eller stoffer som noen har kassert, har til hensikt å kassere eller er forpliktet til å kassere. Som avfall regnes ikke avløpsvann og avgasser

Begrensninger for ombruk – regelverk om miljøgifter

Produktkontrolloven er den viktigste loven for regulering av miljøgifter.

- Reach-forordningen gjennomført i Reach-forskriften regulerer import, omsetning, produksjon og bruk av produkter og kjemikalier og regulerer (med bruksbegrensninger) for eksempel *asbest*, *kreosot*, *arsenforbindelser i trevirke*,
<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/kjemikalier/reach/restriksjoner-under-reach/>
- Produktforskriften kapittel 2 har bl. annet -forbud mot å omsette og bruke produkter med PCB og kvikksølv, forbud mot å omsette trevirke og produkter behandlet med forbindelser av krom (unntak for trevirke i bruk før 2007)
- Byggevarer med overflatebehandling kan også være regulert

Avfallsforskriften kapittel 14a om **betong og tegn fra riveprosjekter**. Inneholder konsentrasjonsgrenser for helse- og miljøfarlige stoffer og dokumentasjonskrav.

Begrensninger for ombruk – regelverk om miljøgifter forts.

- Som utgangspunkt gjelder regelverket ombruk dvs. omsetning eller bruk av brukte (bygge)varer.
- I noen tilfeller gjelder regelverket varer satt på markedet før en viss dato.
- NB: husk å konkret vurdere hver enkelt bruksbegrensning, gjelder regelen omsetning? Gjelder den bruk?

Omsetningsbegrensninger for ombruk – Byggevareforskriften DOK

Byggevareforskriften (**DOK**) del III gjelder for byggevarer som ikke er CE-merket, og stiller krav om dokumentasjon av egenskapene til en byggevare.

Fra 1. juli er det gjort unntak fra kravet til dokumentasjon ved omsetning av brukte byggevarer som tas ut av et byggverk, som det ikke er foretatt vesentlige endringer av og som skal brukes på nytt i et byggverk.

Unntaket skal gjøre det enklere å omsette brukte byggevarer samtidig som krav til helse, miljø og sikkerhet i bygg er ivaretatt.

Selv om forskriftsendringen gjør det enklere å omsette brukte byggevarer må aktører som benytter brukte byggevarer selvsagt sørge for at de har forsvarlige egenskaper som må kunne dokumenteres, jf. byggeteknisk forskrift § 3-1

*«KAPITTELET GJELDER LIKEVEL IKKE FOR
BYGGEVARER SOM TAS UT AV ET BYGGVERK, SOM DET
IKKE ER FORETATT VESENTLIGE ENDRINGER AV, OG
SOM SKAL BRUKES PÅ NYTT I ET BYGGVERK».*

Omsetningsbegrensninger for ombruk - byggevareforordningen

- Forskrift om byggevarer (DOK) del II gjennomfører byggevareforordningen.
 - Byggevareforordningen – fastsetter krav til CE-merking og omsetning for visse byggevarer
 - Harmonisert regelverk.
 - Det finnes foreløpig ingen harmoniserte standarder for ombrukte byggevarer, men det er en mulighet å få utviklet en frivillig EAD for slike produkter.
- EU har foreslått en ny byggevareforordning.

Begrensninger for ombruk i byggteknisk forskrift – TEK17

Endringer i TEK17 som gjelder fra 1. juli i kap. 9 om ytre miljø

§ 9-5. Byggavfall og ombruk

- (1) Byggverket skal sikres en forsvarlig og tilsiktet levetid slik at avfallsmengden over byggverkets livsløp begrenses til et minimum.
- (2) Det skal velges produkter som er egnet for ombruk og materialgjenvinning. *Byggverk skal prosjekteres og bygges slik at det så langt som mulig er tilrettelagt for senere demontering.*

§ 9-7. Kartlegging av farlig avfall og bygningsfraksjoner som må fjernes. Krav til kartlegging av materialer egnet for ombruk, miljøkartleggingsrapport og ombruksrapport

§ 9-9. Sluttrapport for faktisk disponering av avfall

For tiltak i § 9-6 første ledd skal det utarbeides en sluttrapport som viser faktisk disponering av avfallet, fordelt på ulike avfallstyper og avfallsmengder. Levering til godkjent avfallsmottak, direkte til gjenvinning *eller til ombruk* skal dokumenteres.

Konklusjon

- Jussen er ikke den største barrieren for ombruk i byggebransjen.
- Lovendringene som trådte i kraft 1. juli gjør det enklere å omsette brukte byggevarer.
- Tiltakshaver få mer ansvar for byggevarens egenskaper ved ombruk og må selv innhente dokumentasjon og utføre nødvendig kvalitetskontroll.
- Ansvar og kontraktsrettslig risiko er en utfordring.

ADVOKATFIRMAET
BERNGAARD